

recensie

Vrouwen in een mannenwereld

ROMAN Evie Wyld bevestigt haar grote talent met een roman over hoe geweld mensenlevens ontwricht.

EVIE WYLD
Wij zijn de wolven
 Vertaald door Astrid Huisman en Roos van de Wardt, De Bezige Bij, 367 blz., 21,99 €
 ★★★★★

Je zou kunnen denken dat de Engelse schrijfster Evie Wyld op de #MeToo-trein is gesprongen met haar boek over vrouwenlevens die door mannen uit de spinnen zijn gerukt. Niets is minder waar. Ook haar vorige roman ging over een vrouw die haar weg tracht te vinden in een onfrisse mannenwereld.

Wyld houdt van veelstemmige verhalen, in *Wij zijn de wolven* volgt ze drie vrouwen. In de eerste verhaallijn klinkt de hartslag van onze tijd. Viviane ziet aan de puntjes op haar telefoonscherm dat haar zus aan het typen is. Ze doet freelance vage klussen, heeft vage dates. Twee jaar geleden is haar vader overleden en de rouw sleept aan. Viviane trekt van Londen naar de kust van Schotland om er het huis van haar overleden grootmoeder op te ruimen.

In de tweede verhaallijn leren we die grootmoeder, Ruth, kennen. Ditmaal vertelt Wyld in de derde persoon wat – opvallend is dat – meer intimiteit oplevert dan Vivianes nerveuze ik-vertelling. Ruth is een Engelse die trouwt met een weduwnaar met twee zoons. Een van die zoons wordt later Vivianes vader. Ook Ruth rouwt, ze mist haar in de oorlog gesneuvelde broer tot in het diepst van haar botten. Ze verdooft de pijn met drank, net als haar kleinkind jaren later. Ruth wordt scherp in de gaten gehouden. De inwoners van het kustdorp vinden het onbetamelijk dat ze geen aansluiting zoekt.

Dan maakt de schrijfster een sprong in de tijd met het achttiende-eeuwse verhaal over Sarah, beschuldigd van hekserij. Een priester ontfermt zich over het meisje. Dit verhaal krijgen we bij monde van de zoon van de priester. Het is niet losgezongen van de rest. Sarah dreigt haar leven te verliezen door het geweld van mannen. Ruth vindt in haar echtgenoot en in de priester geduchte tegenstanders. Viviane belandt in bed met een man die haar bedreigt wanneer ze het contact verbreekt.

ACHTERSTEVOREN

En dan is er nog een vierde draad, die zich moeilijk laat grijpen, net als het krioelende zeeleven in de kustpoelen waar Vivianes vader rondhing als kind. Wyld vertelt dit verhaal achterstevoren, een techniek die ze ook gebruikte in haar vorige roman en die

haarfijn laat zien dat het lot van een personage onomkeerbaar is, met hoeveel zorg hij zijn koffer ook inpakt om een nieuw leven te beginnen.

In *Na het vuur, een ademloze stilte en Overal vogelzang* liet Wyld zich kennen als een schrijver die de impact van het landschap op mensenlevens begrijpt. In dat opzicht en ook in haar sterk zintuiglijke beschrijvingen is ze verwant aan haar collega Sarah Hall. Wanneer Wyld op de eerste bladzijden Vivianes moeder neerzet als botanisch tekenaar van fungi, kan je de gifzwammen bijna ruiken. Voorbeelden van haar fysieke stijl: voetstappen in het bos gaan 'niet sneller dan de logge klopp van een koeienhart'. Of deze: 'Haar bloed herinnerde zich het springende-zalmgevoel als de baby binnen in haar van positie veranderde.' De Engelse titel *The Bass Rock* legt de nadruk op het belang van dat landschap. De strandrots met zijn groteske vorm (hij doet Ruth denken aan een misvormd kinderhoofd) is de stille getuige van de gewelddadige gebeurtenissen.

Evie Wyld is een schrijver die de impact van het landschap op mensenlevens begrijpt

Een roman over geweld tegen vrouwen zou kunnen uitpakken als een programmatisch gedrocht. Dat gebeurt niet bij deze schrijfster die ook vrouwen geweld laat plegen, mannen tot slachtoffer maakt. Bovendien houdt Wyld ook geniepige vormen van geweld tegen het licht. Zo voelt Viviane zich bedreigd door het gekietel van een date, die haar angstige protest juist als een aanmoediging ziet. Ruth duldt het geweld tussen de echtelijke lakens: 'Je werd immers geacht geen aanstoot te nemen aan de avances van je echtgenoot.'

Wij zijn de wolven is ook meer dan een roman over geweld. Wyld schrijft overtuigend over relaties tussen zussen, moeders en dochters, over klassenverschillen, over hoe gevaarlijk het is wanneer je je afzondert van de gemeenschap en *a room of one's own* opeist.

Voor Viviane was haar grootmoeder een afstandelijke vrouw. Wij, de lezers, leren Ruths leven op die overweldigende manier kennen die uniek is voor geschreven fictie. Dit boek zou zomaar een literair hoogtepunt van 2021 kunnen worden.

Kathy Mathys

fragment

'omdat ik niet van mensen hield, van het gif van hun aanblik, van de wildgroei van hun voelen, het afzicht van hun denken, van hun zwijgen de kanker, hun spreken de doodsdrijf, zocht ik steun bij de wreedheid van dieren.'

(Bart Meuleman, 'omdat ik ziek werd')

De wezel

Hij dacht aan zijn grootvader die zijn bijl en messen sleep. Het geluid had hem als kleine jongen telkens doen duizelen. Zonder aarzelen en met één accurate beweging had de oude man zijn kippen de kop afgehakt en zijn varkens de keel doorgesneden. Nu waren twijfel en imperfectie het hoogste goed geworden. Zijn dochter had het zelfs op een van haar oversized T-shirts staan: *imperfect is the new perfect*. En daar had je er weer één op Facebook die zich zo goed herkende in dat citaat van Beckett en het dan ook maar meteen uitriep tot na te streven levensmotto: 'Try again. Fail again. Fail better'. Het bleef verdomme wel falen. En elkaar maar liken en bewieroken, om zelf gezien en bevestigd te worden. En als ze niet aan het koketteren waren met hun onkunde en onzekerheden of aan het hengelen naar aandacht, dan verkochten ze herkauwde, lauwe meningen als hun eigen diepe inzichten en veroordeelden ze anderen omdat ze zichzelf moreel superieur waanden. Niks dan afkeer voelde hij voor hen en vervolgens voor zichzelf, omdat ook hij veroordeelde en zichzelf beter achtte. Tekortkomingen en mislukkingen waren een dampende beerput, vond hij, en hij stond er tot over zijn oren in. Waarom toch die zelfhaat?, had zijn psycholoog eens gezegd. Je moet zo streng niet zijn voor jezelf en voor anderen, we zijn tenslotte allemaal maar mensen. Dat dat net het probleem was, had hij geroepen.

Steeds vaker sloot hij zich op in zijn werkkamer en keek in het donker naar natuurdocumentaires. Vooral van de wezel kon hij geen genoeg krijgen. Bang als een wezel, zeggen de mensen, maar ze begrepen er niks van. Onverschrokken en meedogenloos is zijn natuur. Solitair, altijd op jacht, het kleinste roofdier ter wereld, maar een van de dodelijkste, sprak de vertelster.

Gehypnotiseerd keek hij toe hoe zo'n wezel, nauwelijks vijftien centimeter groot, onverhoeds bij een meeuw op de rug sprong en zich vastbeet in de nek van de vogel. Vergeefs vloog de meeuw nog een paar keer op, terwijl de wezel telkens aan zijn nek bungelde, loste, en onvermoeibaar opnieuw toesloeg. Andere dieren werden trefzeker de halsslagader doorgebeten. Als hij kleinere prooien aanvalt, heeft hij met zijn naaldscherpe tanden vaak aan één beet genoeg, wat van de wezel de perfecte moordeenaar maakt, hoorde hij de vertelster zeggen. Toen hij het bloed proefde, sloot hij zijn ogen.

Vicky Vanhoutte

Elke week linkt DS-redactrice Vicky Vanhoutte literatuur aan het leven.